

Mestres de pel·lícula

Fitxa de la pel·lícula "Ser i tenir " adreçada als alumnes

Fitxa Tècnica

Títol original: *Être et avoir*.

Durada: 1 hora i 44 minuts.

País i any de producció: França, 2002.

Direcció: Nicolas Philibert.

Interpretació: Interpretació: Georges López, Jessie Jonathan, Guillaume, Létitia, Jojo, Marie, Oliver, Axel, Laura, Nathalie, Julien.

De què va la pel·lícula?: amb el professor López obrim les portes d'una escola rural francesa. A dins i durant un curs, hi trobem un grup d'alumnes de quatre a deu anys barrejats en una mateixa aula. Amb una autoritat tranquil·la, una gran gestió dels silencis i una capacitat d'escolta, el mestre ens mostra com connecta amb els nens i les nenes. Respectant el ritme maduratiu, treballa dificultats diferents sense ser especialista, però això també: sense tenir por i transmetent confiança des d'una distància continguda i, al mateix temps, propera. Amb espontaneïtat i naturalitat, no només veiem com aprenen a llegir o a escriure, sinó també com són les famílies dels alumnes i el món on es construeixen com a persones.

La convidada: Maria Jesús Comellas és mestra, doctora en psicologia, professora emèrita de la Facultat de Ciències de l'Educació de la Universitat Autònoma de Barcelona i dinamitzadora del projecte «Espais de debat educatiu», adreçat a les famílies, que promou la Diputació de Barcelona. Ha escrit llibres com *Carta a una mestra* (2008), *Educar no és tan difícil* (2014) i *Àvies i avis que malcrien... i eduquen* (2015).

Cursos recomanats: A partir de 2n de primària.

Continguts que es treballen

Aquesta fitxa ha estat creada per l'equip de Catorze amb la voluntat d'estimular entre els alumnes un debat ric, engrescador i obert. Els continguts principals que treballarem a través del documental *Ser i tenir*, així com de les reflexions, suggeriments i interpretacions recollits durant la sessió del cicle *Mestres de pel·lícula*, són:

- L'escola rural.
- Les aules en què es barregen nens de diverses edats.
- L'autoritat tranquil·la.
- Educar des de la confiança.
- La gestió del silenci.
- La importància de fer una escolta atenta.
- El respecte envers el ritme d'aprenentatge de cada alumne.
- Relacionar l'aprenentatge amb la vida.
- El treball per projectes, l'aprenentatge significatiu, el treball cooperatiu.

Indicacions didàctiques per al professorat

En primer lloc hauríem de **contextualitzar** el documental. On i quan està passant, i quins són els temes que hi treballem. Per començar, ens mostra el funcionament d'una escola rural francesa del 2002, on un mestre es fa càrrec d'un grup reduït d'alumnes de diverses edats. Podem veure com els hiverns són durs i com les famílies dels alumnes treballen en l'agricultura i la ramaderia. Per educar no s'utilitzen les noves tecnologies, però sí que s'aprofiten els espais exteriors.

Podríem organitzar diversos debats a partir de les preguntes suggerides en aquesta fitxa: unes estan preparades per ser qüestionades abans de veure el documental, i les altres, per després. En el darrer apartat, les preguntes es concreten en escenes. Al mateix temps, hauríem d'estimular que els alumnes es plantegin nous dubtes i interrogants.

La conversa seria una manera d'encaminar-ho. Sense presses, tranquil·lament. Veient que **el coneixement sempre es va ampliant. Com a mestres hem de facilitar que parlin, que aprenguin a resumir el que expliquen, i que ho sàpiguen compartir.**

Per altra banda, els mestres hem de fer de guies perquè els alumnes aprenguin a **interpretar el llenguatge cinematogràfic des d'un esperit crític.** Podríem plantejar preguntes com: per què el director ens ha mostrat aquesta imatge i no una altra? Per què la càmera l'ha dirigida aquí i no allà? Com ha aconseguit en aquesta escena que ens emocionem?

Cal tenir present que sovint el cinema s'acosta molt a la realitat. Podem sentir-nos molt implicats en el que està passant perquè és possible que en alguns aspectes s'assembli al que estem vivint. A través de les pel·lícules i els documentals és **més fàcil identificar-nos, emocionar-nos i establir vincles d'empatia.**

Aquest documental pot servir per preguntar als alumnes com aprenen a casa, quines activitats fan amb la família i fins i tot per proposar-ne de noves entre tots.

Abans de veure la pel·lícula, què en penses, d'això?

Et suggerim una sèrie de preguntes per estimular el debat previ al visionat del documental:

Què és una escola rural?

Per aprendre cal sortir més de l'aula?

És important que els mestres coneguin els problemes dels alumnes? Els hi expliques?

Com resols els conflictes a l'escola? Hi hauria una forma millor de fer-ho?

Creus que cada nen aprèn al mateix ritme?

Quins avantatges i inconvenients té el fet que hi hagi nens de diverses edats barrejats en una classe?

Creus que els deures són necessaris? A casa tothom té els mateixos recursos per fer-los?

Anant al mercat i preparant el dinar, quines assignatures estaries treballant?

Què t'agradaria aprendre amb la teva família?

I després?

Et suggerim una sèrie de preguntes per estimular el debat posterior al visionat del documental:

Què t'agrada d'aquesta escola i què no? T'agradaria ser-ne alumne?

Com és l'entorn en què viuen? A quin any diries que correspon?

Per què es respira tranquil·litat en aquesta escola?

De totes les activitats que fan en grup, de quina t'hauria agradat formar-ne part? Per què?

Els alumnes confien en el professor López? Explica tres escenes que ho demostrin.

Creus que el professor López entendria els teus problemes? Per què?

El professor López presta la mateixa atenció a en Jojo que als altres alumnes?

Quina relació hi ha entre els companys?

Un alumne diu que de gran li agradaria ser mestre per donar ordres. És aquesta la funció d'un professor?

Quan el professor López pregunta a en Jojo per què va a l'escola, tu què respondries?

El professor López ensenya totes les assignatures sense que hi hagi altres mestres especialistes. Se'n surt?

Informa't i explica com es va dur a terme el procés de gravació d'aquest documental. Creus que se sentien pressionats quan els gravaven? Es mostra naturalitat?

Què ha passat després del documental? Per què van demandar la productora? Per què al poble no volen parlar d'aquest documental?

T'agradaria que fessin un documental de la teva escola? Què ensenyaries?

Escenes per reflexionar

T'oferim una selecció d'escenes amb preguntes que conviden a reflexionar, a suggerir noves idees i a enriquir un possible debat.

- 1. L'escena en què en Julien arriba amb deures i tota la família l'ajuda a fer una multiplicació.** Què suposen per a la família d'en Julien els deures? I per a ell? Quins altres aprenentatges podrien fer junts més enllà d'aquests deures?
- 2. Les escenes en què els alumnes es dirigeixen al professor López.** Com s'han de dirigir al seu mestre? Per què? Com mostres respecte als mestres?
- 3. L'escena en què després que dos alumnes es barallessin, i parlen dels motius pels quals ho han fet, el mestre els recorda: esteu en una classe amb nens més petits. L'exemple que els esteu donant no és bo.** Com resol els conflictes el professor López? Què en penses sobre el fet que en una escola hi hagi edats diverses barrejades? I quins inconvenients? T'agradaria tenir el mateix model a la teva escola?
- 4. L'escena en què en Jojo pregunta: ara és el matí o la tarda? I el professor López li demana: abans de la tarda què fem?** Quan un alumne té dubtes, per què el professor López en comptes de donar-li la resposta li fa preguntes?
- 5. L'escena en què en Jojo fa fotocòpies amb una companya seva.** Quin ús fan de les noves tecnologies? A la teva escola els nens també es mouen amb aquesta llibertat?
- 6. L'escena en què un nen sap contar fins al sis i el set no l'entén.** El professor López sap respectar el ritme amb què cada alumne aprèn? Què fa per adaptar-s'hi?
- 7. L'escena en què Olivier explica plorant que han d'operar al seu pare per treure-li la laringe.** Com s'ho fa, el professor López, perquè els alumnes confiïn en ell? És important que els mestres coneguin els problemes dels alumnes? Els hi expliques?

8. L'escena en què en Jojo no té pati. Per què creus que el professor López no el deixa sol i li fa costat tota l'estona?

9. L'escena en què el professor López conversa amb la Nathalie. Creus que el professor López és un bon conversador? Per què?

10. Quan en Julien neteja els plats a casa. Com col·laboren els alumnes en les tasques de casa? Tu també ho fas?